

Sygn. akt V U 61/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie: Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Leżańska

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2020 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. B. (1) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania ubezpieczonego Z. B. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 10 grudnia 2019 roku, znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje Z. B. (1) prawo do emerytury pomostowej od dnia (...) roku.

Sygn. Akt 61/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 grudnia 2019 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu Z. B. (1) prawa do emerytury pomostowej, ponieważ przed dniem 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach oraz nie rozwiązał stosunku pracy.

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył odwołanie, w którym wniosł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury pomostowej, wnosząc o zaliczenie do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w okresie **od dnia 20 lipca 1981 roku do dnia 30 listopada 1997 roku.**

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania powielając argumentację decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. B. (2), urodzony w dniu (...), w dniu 24 października 2019 roku, złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej (okoliczności bezsporne).

Ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący: 38 lat, 7 miesięcy i 5 dni, w tym 37 lat, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 2 miesiące i 19 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył: 17 lat, 4 miesiące i 25 dni. Organ rentowy nie zaliczył okresu pracy od dnia 20 lipca 1981 roku do dnia 30 listopada 1997 roku, wskazując, że pracodawca w świadectwie pracy określił charakter pracy niezgodny z wykazem, działem i pozycją Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz nie podał stanowiska pracy (dowód: decyzja z dnia 10 grudnia 2019 roku, k.8 akt emerytalnych).

W okresie od dnia 20 lipca 1981 roku do dnia 30 listopada 1997 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) Spółka z o.o. w P. na stanowisku szlifierza. W powyższych Zakładach produkowano części do wyposażenia okien i drzwi np. klamki, zamki. Wnioskodawca dokonywał ręcznej obróbki

elementów metalowych na maszynie-szlifierce, pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, innej pracy nie wykonywał (dowód: zeznania świadka M. B. od minuty 4:54 do minuty 9:03, zeznania świadka S. Ł. od minuty 09:03 do minuty 12:16 zeznania wnioskodawcy, od minuty 12:16 do minuty 15:09, protokół z dnia 2 grudnia 2020 roku, k. 30- 32, akt sprawy).

Świadek M. B. pracował w Zakładzie (...) Spółka z o.o. w P. w okresie od dnia 17.07.1985 roku do dnia 30.09.1996 roku na stanowisku szlifierza (dowód: okazane na rozprawie świadectwo pracy z dnia 1.10.1996 roku k-31 protokół rozprawy).

Świadek S. Ł. pracował w Zakładzie (...) Spółka z o.o. w P. w okresie od dnia 01.07.1981 roku do dnia 08.01.1988 roku (dowód: okazane na rozprawie świadectwo pracy z dnia 31.05.1988 roku oraz z dnia 28.11.1997 roku k-31 protokół rozprawy).

Z. B. (1) złożył świadectwo pracy, potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy w firmie Usługi (...) - K. z dniem 21 lutego 2020 roku (dowód świadectwo pracy k-12).

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i zważył, co następuje:

odwołanie jest uzasadnione i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. ***przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;***
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów), wykonywanie pracy w szczególnych warunkach przed dniem 1 stycznia 1999 roku oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 31 grudnia 2008 roku.

W będącej przedmiotem osądu sprawie kwestią sporną było to, czy wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów powołanej wyżej ustawy, przed 1 stycznia 1999 roku oraz czy rozwiązał stosunek pracy. Ubezpieczony musiał zatem wykazać, że w kwestionowanym przez organ rentowy okresie świadczył obowiązki

w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.).

Prace w szczególnych warunkach – zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace związane z czynnikami ryzyka wymienionymi w art. 3 ust 2 ustawy, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei prace o szczególnym charakterze – zgodnie z art. 3 ustęp 3 ustawy o emeryturach pomostowych - to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Stosownie zaś do art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Natomiast brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. W konsekwencji okoliczność niedysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach nie przesądza, jak wywodzi organ rentowy o tym, że wnioskodawca pracy w szczególnych warunkach nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w

rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 20 lipca 1981 roku do dnia 30 listopada 1997 roku w (...) Sp. z o.o. w P. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych. Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie, Sąd oparł się na dokumencie w postaci świadectwa pracy oraz na korespondujących z nim zeznaniach wnioskodawcy oraz świadków M. B., S. Ł., którzy w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą. Świadek M. B. pracował na tożsamym stanowisku oraz na rozprawie w dniu 2 grudnia 2020 roku okazał świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych na stanowisku szlifierza polernika. Świadczenie dysponował zatem bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez skarżącego pracy. Świadczenie potwierdzili, że w całym spornym okresie wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, jako szlifierz ręczny.

Sąd Okręgowy poddał zeznania świadków ocenie w myśl dyrektywy przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. i uznał je za wiarygodne i przekonujące, spójne i konsekwentne. Istotną dla Sądu była ta okoliczność, że przesłuchani świadkowie byli bliskimi współpracownikami skarżącego i dysponowali bezpośrednią i szczegółową wiedzą w zakresie jego codziennych obowiązków pracowniczych. Sąd uwzględnił także zeznania samego wnioskodawcy, albowiem były one spójne ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prace na stanowisku szlifierza są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem **A, działem III pkt 78** załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Dlatego też, wnioskodawca udowodnił, iż w spornym okresie od dnia 20 lipca 1981 roku do dnia 30 listopada 1997 roku, pracując na stanowisku szlifowania lub ostrzenia wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechanicznego, wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Tym samym udowodnił, że przed 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych, nadto rozwiązał stosunek pracy, co oznacza, iż spełnił warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, do której prawo Sąd przyznał od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.